

Souřadnice bodů v rovině a v prostoru (4)

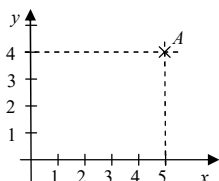
1. Základní pojmy

Základy analytické geometrie položil René Descartes. (1596 – 1650)

Použití v praxi:

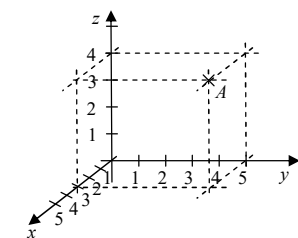
- 1) zobrazení display, monitor, projekce,
- 2) funkce např. průběh teploty při předpovědi počasí,
- 3) GPS.

Souřadnice bodů v rovině

bod $A = [5; 4]$

Souřadnice bodů v prostoru

bod $A = [3; 5; 4]$

2. Vzdálenost bodů v rovině

- 1) Vypočítejte vzdálenost bodů $C=[3; 3]$ a $D=[2; -1]$.
 $|CD| = \sqrt{17}$
- 2) Vypočítejte vzdálenost bodů $R=[-2; 5]$ a $S=[3; 4]$.
 $|RS| = \sqrt{26}$
- 3) Vypočítejte vzdálenost bodů $X=[-4; -2]$ a $Y=[-2; 3]$.
 $|XY| = \sqrt{29}$
- 4) Vypočítejte vzdálenost bodů $B=[-2; 1]$ a $D=[6; -3]$.
 $|BD| = \sqrt{80} = 4\sqrt{5}$
- 5) Vypočítejte vzdálenost bodů $P=[1; 1]$ a $Q=[-5; -2]$.
 $|PQ| = \sqrt{45} = 3\sqrt{5}$
- 6) Vypočítejte vzdálenost bodů $K=[5; 7]$ a $L=[2; 11]$.
 $|KL| = 5$
- 7) Vypočítejte vzdálenost bodů $U=[4; 3]$ a $V=[1; -2]$.
 $|UV| = \sqrt{34}$
- 8) Vypočítejte vzdálenost bodů $M=[1; -1]$ a $N=[4; -2]$.
 $|MN| = \sqrt{10}$

3. Vzdálenost bodů v prostoru

- 1) Vypočítejte vzdálenost bodů $A=[-4; 2; 6]$ a $B=[-1; -1; 3]$.
 $|AB| = \sqrt{27}$
- 2) Vypočítejte vzdálenost bodů $X=[4; 3; 0]$ a $Y=[1; 5; 3]$.
 $|XY| = \sqrt{22}$

- 3) Vypočítejte vzdálenost bodů $B=[2; 2; -1]$ a $D=[-3; 4; 1]$.
 $|BD| = \sqrt{33}$
- 4) Vypočítejte vzdálenost bodů $U=[-2; -1; 5]$ a $V=[-5; -3; 4]$.
 $|UV| = \sqrt{14}$
- 5) Vypočítejte vzdálenost bodů $K=[3; 1; -5]$ a $L=[1; 2; -3]$.
 $|KL| = 3$
- 6) Vypočítejte vzdálenost bodů $C=[3; 1; 1]$ a $D=[1; 3; 2]$.
 $|CD| = 3$
- 7) Vypočítejte vzdálenost bodů $R=[5; -2; -3]$ a $S=[2; 0; 3]$.
 $|RS| = 7$
- 8) Vypočítejte vzdálenost bodů $P=[-1; -2; -5]$ a $Q=[1; 3; -4]$.
 $|PQ| = \sqrt{30}$

4. Střed úsečky v rovině

- 1) Jsou dány body $A=[2; 1]$ a $B=[8; 5]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky AB .
 $S_{AB}=[5; 3]$
- 2) Jsou dány body $U=[2; -3]$ a $V=[4; 5]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky UV .
 $S_{UV}=[3; 1]$
- 3) Jsou dány body $C=[3; -2]$ a $D=[5; 4]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky CD .
 $S_{CD}=[4; 1]$
- 4) Jsou dány body $M=[-3; 2]$ a $N=[5; 2]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky MN .
 $S_{MN}=[1; 2]$
- 5) Jsou dány body $K=[-3; -4]$ a $L=[2; -2]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky KL .
 $S_{KL}=[-1/2; -3]$
- 6) Jsou dány body $X=[0; 5]$ a $Y=[-3; -3]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky XY .
 $S_{XY}=[-3/2; 1]$
- 7) Jsou dány body $P=[4; -2]$ a $Q=[1; 2]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky PQ .
 $S_{PQ}=[5/2; 0]$

5. Střed úsečky v prostoru

- 1) Jsou dány body $A=[2; -1; 3]$ a $B=[0; 5; -9]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky AB .
 $S_{AB}=[1; 2; -3]$
- 2) Jsou dány body $U=[3; 0; 5]$ a $V=[-1; 4; -11]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky UV .
 $S_{UV}=[1; 2; -3]$
- 3) Jsou dány body $K=[4; 5; 1]$ a $L=[0; -1; -9]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky KL .
 $S_{KL}=[2; 2; -4]$
- 4) Jsou dány body $C=[2; -3; 3]$ a $D=[4; 5; 7]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky CD .
 $S_{CD}=[3; 1; 5]$
- 5) Jsou dány body $X=[-8; 3; 4]$ a $Y=[2; 5; 0]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky XY .
 $S_{XY}=[-3; 4; 2]$
- 6) Jsou dány body $P=[0; -7; 3]$ a $Q=[-8; 5; -3]$. Vypočítejte souřadnice středu úsečky PQ .
 $S_{PQ}=[-4; -1; 0]$

6. Určení souřadnice bodu v rovině pro danou vzdálenost

- 1) Jsou dány body $A=[1; 3]$, $B=[-1; x]$. Určete číslo x tak, aby $|AB| = \sqrt{5}$.
 $x_1 = 4, x_2 = 2$
- 2) Jsou dány body $R=[x; 2]$, $S=[3; 4]$. Určete číslo x tak, aby $|RS| = \sqrt{8}$.
 $x_1 = 1, x_2 = 5$

- 3) Jsou dány body $Q=[x; -2]$, $P=[2; -3]$. Určete číslo x tak, aby $|QP| = \sqrt{10}$.
 $x_1 = -1, x_2 = 5$
- 4) Jsou dány body $E=[-1; x]$, $F=[3; 1]$. Určete číslo x tak, aby $|EF| = 5$.
 $x_1 = 4, x_2 = -2$
- 5) Jsou dány body $A=[-2; x]$, $B=[2; 1]$. Určete číslo x tak, aby $|AB| = \sqrt{11}$.
 NŘ
- 6) Jsou dány body $X=[4; 2]$, $Y=[1; x]$. Určete číslo x tak, aby $|XY| = 3$.
 $x_{1,2} = 2$
- 7) Jsou dány body $A=[-1; x]$, $C=[3; -1]$. Určete číslo x tak, aby $|AC| = \sqrt{7}$.
 NŘ
- 8) Jsou dány body $U=[1; -2]$, $V=[x; -1]$. Určete číslo x tak, aby $|UV| = \sqrt{2}$.
 $x_1 = 0, x_2 = 2$
- 9) Jsou dány body $G=[7; 1]$, $H=[-5; x]$. Určete číslo x tak, aby $|GH| = 13$.
 $x_1 = -4, x_2 = 6$
- 10) Jsou dány body $T=[x; -3]$, $U=[-2; 3]$. Určete číslo x tak, aby $|TU| = 6$.
 $x_{1,2} = -2$

7. Určení bodu úsečky pro daný střed

- 1) Jsou dány bodu $A=[1; -1; 3]$ a $S=[2; 1; 0]$. Určete bod B tak, aby bod S byl střed úsečky AB .
 $B=[3; 3; -3]$
- 2) Jsou dány bodu $K=[1; 1; 3]$ a $S=[-1; 0; 1]$. Určete bod L tak, aby bod S byl střed úsečky KL .
 $L=[-3; -1; -1]$
- 3) Jsou dány bodu $U=[-4; -6; -5]$ a $S=[-1; -3; -2]$. Určete bod V tak, aby bod S byl střed úsečky UV .
 $V=[2; 0; 1]$
- 4) Jsou dány bodu $P=[3; -2; 3]$ a $S=[3; 2; 0]$. Určete bod Q tak, aby bod S byl střed úsečky PQ .
 $Q=[3; 6; -3]$
- 5) Jsou dány bodu $C=[-4; 1; -2]$ a $S=[-3; 3; 1]$. Určete bod D tak, aby bod S byl střed úsečky CD .
 $D=[-2; 5; 4]$
- 6) Jsou dány bodu $R=[-3; 1; 7]$ a $S=[-1/2; 3; 5/2]$. Určete bod T tak, aby bod S byl střed úsečky RT .
 $T=[2; 5; -2]$
- 7) Jsou dány bodu $M=[4; 3; -2]$ a $S=[1; 4; -3]$. Určete bod N tak, aby bod S byl střed úsečky MN .
 $N=[-2; 5; -4]$

8. Obvod trojúhelníku

- 1) Vypočtete obvod trojúhelníku ABC o vrcholech $A=[-4; 2]$, $B=[0; -1]$, $C=[3; 3]$.
 VH: $o = 10 + 5\sqrt{2}$
- 2) Vypočtete obvod trojúhelníku ABC o vrcholech $A=[1; -1]$, $B=[5; 1]$, $C=[-2; 5]$.
 VH: $o = \sqrt{65} + 5\sqrt{5}$
- 3) Vypočtete obvod trojúhelníku ABC o vrcholech $A=[-3; -1]$, $B=[3; -7]$, $C=[-1; 5]$.
 VH: $o = 6\sqrt{2} + 6\sqrt{10}$

- 4) Vypočtete obvod trojúhelníku ABC o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[-1; 2]$, $C=[-4; -1]$.
 VH: $o = 12\sqrt{2}$
- 5) Vypočtete obvod trojúhelníku ABC o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[-1; 2]$, $C=[5; -4]$.
 VH: $o = 12\sqrt{2}$
- 6) Vypočtete obvod trojúhelníku ABC o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[1; 2]$, $C=[-4; -1]$.
 VH: $o = 5\sqrt{2} + 2\sqrt{5} + \sqrt{34}$

9. Pravoúhlý trojúhelník

- 1) Dokažte, že trojúhelník o vrcholech $K=[0; 0]$, $L=[3; 1]$, $M=[1; 7]$ je pravoúhlý.
 VH: $\sqrt{10}; \sqrt{40}; \sqrt{50} \Rightarrow$ je pravoúhlý
- 2) Dokažte, že trojúhelník o vrcholech $A=[2; 1]$, $B=[6; 3]$, $C=[1; 3]$ je pravoúhlý.
 VH: $\sqrt{5}; \sqrt{25}; \sqrt{30} \Rightarrow$ je pravoúhlý
- 3) Rozhodněte zda daný trojúhelník o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[1; 4]$, $C=[-2; 0]$ je pravoúhlý.
 VH: $\sqrt{40}; \sqrt{25}; \sqrt{29} \Rightarrow$ není pravoúhlý
- 4) Rozhodněte zda daný trojúhelník o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[-1; 2]$, $C=[-4; -1]$ je pravoúhlý.
 VH: $\sqrt{18}; \sqrt{32}; \sqrt{50} \Rightarrow$ je pravoúhlý
- 5) Rozhodněte zda daný trojúhelník o vrcholech $K=[0; 2]$, $L=[3; 1]$, $M=[1; 7]$ je pravoúhlý.
 VH: $\sqrt{10}; \sqrt{40}; \sqrt{26} \Rightarrow$ není pravoúhlý
- 6) Rozhodněte zda daný trojúhelník o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[1; 4]$, $C=[-2; 1]$ je pravoúhlý.
 VH: $\sqrt{40}; \sqrt{34}; \sqrt{18} \Rightarrow$ není pravoúhlý

10. Délka těžnice

- 1) V trojúhelníku $A=[1; -3]$, $B=[7; -1]$, $C=[2; 4]$ určete délku těžnice t_c .
 $S_{AB}=[4; -2]$, $|CS_{AB}| = 2\sqrt{10}$
- 2) V trojúhelníku $A=[-2; -1]$, $B=[4; -3]$, $C=[2; 1]$ určete délku těžnice t_a .
 $S_{BC}=[3; -1]$, $|AS_{BC}| = 5$
- 3) V trojúhelníku $A=[-2; -1]$, $B=[4; -3]$, $C=[2; 1]$ určete délku těžnice t_b .
 $S_{AC}=[0; 0]$, $|BS_{AC}| = 5$
- 4) V trojúhelníku $A=[-2; -1]$, $B=[4; -3]$, $C=[2; 1]$ určete délku těžnice t_c .
 $S_{AB}=[1; -2]$, $|CS_{AB}| = \sqrt{10}$
- 5) V trojúhelníku $A=[-3; -1]$, $B=[3; -7]$, $C=[-1; 5]$ určete délku těžnice t_a .
 $S_{BC}=[1; -1]$, $|AS_{BC}| = 4$
- 6) V trojúhelníku $A=[-3; -1]$, $B=[3; -7]$, $C=[-1; 5]$ určete délku těžnice t_b .
 $S_{AC}=[-2; 2]$, $|BS_{AC}| = 2\sqrt{26}$
- 7) V trojúhelníku $A=[-3; -1]$, $B=[3; -7]$, $C=[-1; 5]$ určete délku těžnice t_c .
 $S_{AB}=[0; -4]$, $|CS_{AB}| = \sqrt{82}$

11. Užití vzdáleností a středu úsečky

- 1) Na ose x určete bod P , který má od bodů $A=[8; -5; 0]$ a $B=[4; -1; 4]$ stejnou vzdálenost.
 $P=[7; 0; 0]$
- 2) Na ose z určete bod R , který má od bodů $K=[4; -1; -5]$ třikrát větší vzdálenost než od bodu $L=[2; 1; 1]$.
 $R_1=[0; 0; 3]$, $R_2=[0; 0; 1/2]$

- 3) Na ose z určete bod R , který je stejně vzdálen od bodů $P=[-4; 1; 7]$, $Q=[3; 5; -2]$.
 $R=[0; 0; 14/9]$
- 4) Vypočtete obsah pravoúhlého trojúhelníku o vrcholech $K=[0; 0]$, $L=[3; 1]$, $M=[1; 7]$.
 $S = \frac{1}{2} \cdot \sqrt{10} \cdot \sqrt{40} = 10$
- 5) Vypočtete obsah pravoúhlého trojúhelníku o vrcholech $A=[2; 1]$, $B=[6; 3]$, $C=[1; 3]$.
 $S = \frac{1}{2} \cdot \sqrt{5} \cdot \sqrt{20} = 5$
- 7) Vypočtete obsah pravoúhlého trojúhelníku o vrcholech $A=[3; -2]$, $B=[-1; 2]$, $C=[-4; -1]$.
 $S = \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot \sqrt{2} \cdot 4 \cdot \sqrt{2} = 12$
- 8) Vypočtete obsah pravoúhlého trojúhelníku o vrcholech $A=[-1; 6]$, $B=[1; 0]$, $C=[-2; -1]$.
 $S = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot \sqrt{10} \cdot \sqrt{10} = 10$
- 9) Vypočtete obsah pravoúhlého trojúhelníku o vrcholech $A=[5; -2]$, $B=[-1; 1]$, $C=[1; 5]$.
 $S = \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot \sqrt{5} \cdot 2 \cdot \sqrt{5} = 15$
- 10) Vypočtete obsah pravoúhlého trojúhelníku o vrcholech $A=[4; -3]$, $B=[-1; 2]$, $C=[-4; -1]$.
 $S = \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot \sqrt{2} \cdot 5 \cdot \sqrt{2} = 15$